

Az ÁVH nyilasa és az UDB

2015 május 13. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A huszadik század folyamán a magyarok kétszer is harcoltak a szerbek ellen.

S mintha a tragikus és véres küzdelmekből nem lett volna elég, a Szovjetunió hűségese szövetségese, a Magyar Népköztársaság, Rákosi Mátyás vezetésével kis híján újra háborúba keveredett Tito Jugoszláviájával. Bár a

renegát kommunistákkal való „leszámolás” szerencsére elmaradt, a feszültség az ötvenes évek elején nagyon erős volt. Valóságos „titkos háború” zajlott, mindkét részről diverzánsakciókat, emberrablásokat hajtottak végre.

A két néphadsereg ugyan nem ütközött meg, de az Államvédelmi Hatóság, a rettegett ÁVH, és a nem kevésbé könyörtelen jugoszláv hírszerzés és titkosszolgálat, az UDB (Uprava Darzavne Bezbednost, Állambiztonsági Igazgatóság) késhegyre menő küzdelmet vívott a közös határ térségében.

Az ÁVH, „a párt ökle” hivatalosan 1949 december végén alakult meg. Elődei, a Belügyminisztérium szervezeti egységeként működő Politikai Rendészeti Osztály (PRO, 1945–1946), majd az Államvédelmi Osztály (ÁVO, 1946–1948) közreműködtek a háborús és néppellenes bűnösök elfogásában, illetve kihallgatásában. A kommunista párt közvetlen irányítása alatt álló erőszakszervezetben, mint ez köztudott, sok zsidó származású tiszt és munkatárs működött. Mindenható vezetője, az Eisenberger Béni néven született Péter Gábor Budapesten élte át az ostromot, közelről látta a nyilas terrort. Ehhez képest legalább is meglepő, hogy az ÁVH 1952-ben épp egy tömeggyilkosban, a budai nyilasok egyik vezetőjének személyében találta meg az „ügynökjelöltet”, akit Jugoszláviába dobott át, és akit jelentéseket várt.

A figyelemre méltó történetre a Városmajor környékén (a Maros utcai és a Városmajor utcai zsidó kórházban, valamint az Alma utcai szeretetotthonban) végrehajtott vérengzések kutatása, a „nyilas pap”, Kun András volt minorita szerzetes pályájának rekonstruálása során figyeltem fel. Az ÁVH „Szlavko” néven nyilvántartott ügynöke Megadja Ferenc volt, aki hét évi bujkálás után, 1952 nyarán „bukott le”. Élettársával együtt Algyői térségében illegális határátlépést kísérelt meg, Jugoszlávia felé el akarta hagyni az országot. Az ÁVH ügynökévé vált nyilasról az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának munkatársa, Soós Mihály írt részletes tanulmányt a Betekintés című internetes folyóirat [2014/3-as számában](#).

Megadja, mint „védelem- és megtorlásvezető”, a hírhedt Kun páter „közvetlen főnöke” volt a Városmajor u. 37. sz. nyilas házban. 1944 december végén Pesten „vendégszerepelt”, előbb az Andrássy út 60-ban, a „Hőség házában”, ahol átmenetileg parancsnokhelyettes volt, majd a Városház u. 14-ben. Ezután a tömeggyilkos ismét visszatért Budára, Kun Páterrel együtt, akit vérengző átokfutása miatt a nyilas hadbíró (!) is halálra ítélt, és akinek végül Szálasi távirati úton kegyelmezett meg 1945. január közepén. A körülzárt Budapesten Megadja Ferenc nem gyilkolt meg a saját kezével annyi zsidót, mint Kun páter, vagy Bokor Dénes, a Városmajor utcai nyilas ház parancsnoka, de azért véres volt a keze, nem véletlenül emlegették a népbíró elé idézett tanúk „hidegfejű gyilkosként”. Kézre került „kollégáit”, köztük a testvérét, Megadja Lászlót is, 1945 és 1948 között a Népbíró halálra ítélte, és az ítéletet végre is hajtották rajtuk.

Az ÁVH pontosan tudta, hogy az 1952. július 16-án tiltott határátlépés miatt letartóztatott, és először a Szeged környéki tanyavilágban hét évig bujkáló, béresként dolgozó Megadja Ferenc kicsoda. Mégis, 1952. augusztus végén az ÁVH Csongrád Megyei Osztályán az őt kihallgató államvédelmi tisztek, Vértess János nagy,

osztályvezető és Rossz Gyula főhadnagy, feletteseik tudtával arra a következtetésre jutottak, hogy a felelősségre vonása „már nem időszerű”. Ezért felkínálták neki, hogy átdobják Jugoszláviába, azzal a feladattal, hogy épüljön be az UDB szervezetébe, és rendszeresen jelentsen. Feltételezték, hogy Megadját „kézben tudják tartani”, ugyanis az élettársától, Móraalmi Jánosnétól, akivel a határátlépést megkísérelte, kislánya született, akihez úgy tűnt, ragaszkodik. Úgy vélték, kötődik a nőhöz és a gyerekekhez, továbbá Magyarországon maradtak más rokonai is, akikkel zsarolhatják őt. Miután világossá tették számára, hogy választhat aközött, hogy gyilkosságaiért felelősségre vonják és felakasztják, valamint aközött, hogy az ÁVH ügynökeként átdobják Jugoszláviába, Megadja érthető módon az utóbbi mellett döntött, és aláírta a beszervezési nyilatkozatot. Ezután gyorsan megtanították „fiktív” életrajzára, amit leírtak vele, és azt is megszervezték, hogy ha az UDB megpróbálja ellenőrizni az adatait, hitelesnek találja őket. Megállapodtak a titkos kapcsolattartás módszereiben is, majd „Szlavkót” beszervezése után tíz nappal, 1952. október 30-án az ószentiváni határmenti területén átdobták Jugoszláviába.

E dilettáns előkészületek után az ÁVH várta „Szlavko” jelentéseit. Pedig Megadja, mint ügynök valószínűleg már közvetlenül a határ átlépése után lebukott, „fedősztoriját” nem vették be az UDB tapasztalt nyomozói. Az is elképzelhető, hogy a volt nyilas magától állt át a jugoszláv titkosszolgálathoz, de erről az ÁVH hosszabb ideig nem szerzett tudomást. De Farkas Vladimir még 1953 nyarán is úgy vélekedett, amikor állást foglalt az ügyben, hogy mivel Megadja „erősen kötődik Magyarországhoz”, beváltja a hozzá fűzött reményeket, és az UDB titkos terveit tudósítja majd az ÁVH-t.

Az első hír Megadjáról csak 1954 nyarán érkezett, olyan, a magyar határt illegálisan átlépő személyekről, akiket a Belügyminisztérium Csongrád Megyei Főosztályán hallgattak ki. Eszerint „Szlavko” 1953 júniusában a Pétervárad melletti Kamenicán dolgozott a helyi szőlőkben, az UDB felügyelete alatt. Majd Gerovóba szállították, mint kémgyanús személyt, és fél évig magánzárkában tartották. Egy újabb hazaszökött már arról számolt be, hogy a nyilas 1954 októberében átment Jugoszláviából Olaszországba, és a trieszti menekülttáborban tartózkodott. Jellemző módon az ÁVH még 1955 nyarán is azzal számolt, hogy Szlavko használható jelentéseket küld majd haza, ezáltal a nyugat-európai nyilas emigrációról. Ezért Móralkinival, aki ekkor még a börtönbüntetését töltötte, meleg hangú levelet írtak neki.

Nem tudni pontosan, hogy Megadja Ferenc hogyan került végül Ausztráliába. Feltehetőleg az 1956-os magyar forradalmat követő menekülthullámmal jutott el az ötödik kontinensre. Annyi biztos, hogy a hatvanas évek végén Sidneyben élt, és vezető szerepet játszott az ottani nyilas emigrációban. Története egyrészt azt bizonyítja, hogy az ÁVH határon túli hírszerzéssel foglalkozó, VIII. főosztálya, a szovjet tanácsadók ellenére (vagy éppen azért) teljesen alkalmatlan volt feladata ellátására, hibát hibára halmozott. Ugyanakkor az elengedett nyilas tömeggyilkos története cáfolja azt a hiedelmet, hogy a hírhedt testületen belül tevékenykedő, zsidó származású vezetőket valamiféle „zsidó bosszú” vágya fűtötte volna.

Pelle János - PhD, egyetemi oktató

Látószög

www.hirado.hu - Látószög

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájkszámít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló